

ALMANYA’da BİR NÜKLEER GÜÇ SANTRALI (NGS) YAPILABİLMESİ İÇİN HANGİ ADIMLAR ATILMASI GEREKİYORDU?

YAPIMI 15 YIL, İŞLETİLMESİ SADECE 6 AY SÜREN 1300 MWe GÜÇTEKİ BİR NÜKLEER SANTRALIN ÖYKÜSÜ Yüksel Atakan

Not: Bu yazı, KOBLENZ yakınındaki MÜLHEIM KAERLİCH REAKTÖRÜNÜN YAPIMI SIRASINDA EDİNİLEN DENEYİMLERİN İŞİĞİNDE YAZILMIŞTIR (1973-1988 arası)

Almanya’da NGS’ını RWE gibi bir ŞİRKET YAPTIRIP İŞLETİRDİ

BBR gibi Brown Boveri Reaktor Bau (BBC) GİBİ BİR ŞİRKET NGS’ını YAPAR AMA DENEME DÖNEMİ DIŞINDA İŞLETMEZDİ (Devletin bir miktar hissesi ya da desteği olabilirdi ama ana yük santralin sahibi olacak RWE’de idi).

SIRAYLA ATILMASI GEREKEN ADIMLAR KABACA ŞÖYLEYDİ:

1. RWE, NGS’in kurulacağı Eyaletin ilgil Bakanlığına başvurur ve kurulacak NGSin önprojesini tüm ayrıntılarıyla sunardı (Başvuru dilekçesi)
2. İlgili Bakanlık RWE’ye uyulması gereken tüm ilgili Yasa, Yönetmelik ve Standartlarının (Atom, Çevre, inşaat, Sağlık vs. yasalarıyla DIN ve KTA gibi normları liste halinde verirdi.
3. İlgili Bakanlık kendine, RWEnin parasını ödeyeceği, TÜV gibi bir danışmanlık (bilirkişi) belirlerdi
4. RWE bunları BBR gibi NGSi kuracak şirkete ‘Niyet Mektubuyla’ aktarır ve tümünün yerine getirilmesini isterdi (BBR’in tüm ücretini RWE karşılardı/Ön sözleşmeye göre)
5. BBR, önce kuracağı NGSi o zamanlar yaklaşık 20 kadar kalın klasörde sistemleriyle, parçalarıyla bunların birbirleriyle işleme şekilleriyle açıklar, ilgili tüm dokümanları referanslarıyla birlikte RWEye sunar, RWE bunları BBR ile toplantılarda görüştükten ve ancak uygun bulduktan sonra TÜV’e yani i bilirkişiye iletirdi.
6. TÜV incelemelerini bitirince BBR Teknik personeliyle her bir sistem ve önemli parçalar için çok sayıda toplantılar ve tatışmalarla bunlar çok kez değiştirilir, değiştirme dosyaları ve giderleri hazırlanır (her bir değişikliğin komşu sistemleri nasıl etkileyebileceği tartışılır) bunların parasal karşılıkları hesaplanır, bunları kimin üstleneceği karara bağlanır, uzlaşımaya çalışılırdı (değişikliğe kim neden olmuşsa onun ödemesi normaldi)
7. Benzer incelemeler ikinci aşamada ilgili satandartlara göre TÜV ve ilgili Bakanlık uzmanlarıyla yapılır her bir sistem ya da parçanın üretimine geçme izni verilirdi
8. Üretim konrtolu önce fabrikada RWE, BBR , TÜV ve Bakanlık uzmanlarıyla sonra, inşaat yerinde ve daha sonra da diğer sistemlerle birlikte nasıl işlediği kontroluyla defalarca yapılır ve bu işler aylarca sürer, bir çok sistem ve parça uygun bulunmaz geri çevrilir, fabrikalarda bazıları yenilenir, bu nedenle NGSin fiyatı git gide artardı.
9. En sonununda kabuller yapılır ve NGSin çalışmasına yeşil ışık yakılırdı.
10. Yaklaşık 3 ay kadar reaktörün deneme işlemleri başlar ve tüm sistemler ilgili uzmanlarca kontrol edilirdi.
11. 15 yıl büyük emek ve masraflarla sonunda işletilebilen NGS’I nükleer karşıtların, santralin 15 yıl önce planlandığında araziye konuşlandırılmasında 20-30 m kadar

yanlışlık olduğu ve buranın da tam deprem hattına denk gelmesi !! gerekçesiyle (ki bu konuşlandırmayı ilgili yetkili Bakanlık Kabul etmişti) santralın durdurulmasına yargı karar verdiğinden, santral daha fazla çalıştırılmadı, yıllarca süren davalar sonunda santralın yılılmasına/ sökölmesine karar verildi. Bugün santralın sökölmesi de ilgili yasa, yönetmelik ve standartların harfiyen yerine getirilmesiyle sürüyor. Santral sadece 6 ay elektrik üretebildi ve BBR/BBC bu projeden 5 milyar DM zarar ederek 1988 yılında artık NGS yapmamaya karar vererek, personeli işten çıkardı.

Not: Denetleyici uzmanlar (TÜV/GRS) NGS'ın her sistem ve parçası için ayrı disiplinlerden kişilerdi, işlerini en iyi şekilde yapmak için ilgili standartların harfiyen yerine getirilmesini isterler onlara, gizliden hediye falan sökmezdi. Bu nedenle denetimler uzardı ama standartlardan ve dolayısıyla kalite kontrollerinden taviz de verilmezdi.